

SIIPIRIKKO 3/91

Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Julkaisija: Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

Puheenjohtaja: Juha Miettinen Patotie 5 D 4 80160 Joensuu
puh 821133

Varapuheenjohtaja: Jouko Tiussa Ensonkatu 8 80200 Joensuu
puh 35849

Sihteeri: Päivi Kiiskinen Vaskisepätie 4 81100 Kontiolahti

Rahastonhoitaja: Olli Virmajoki 82180 Huhtilampi puh koti 79418
työ 201337

Muut hallituksen jäsenet: Hannu Huuskonen Räsäläntie 7 81100
Kontiolahti, Kimmo Koskela Iiksenvaara 80260 Joensuu puh 33397,
Jukka Matero Kaislakatu 10 B 15 80130 Joensuu

Lehden toimituskunta: Harri Kontkanen 81235 Lehtoi puh 79865 (vastaava
toimittaja), Juhani Hyttinen Sorvarinkatu 6 80160 Joensuu puh 821482

Tilausasiat: Lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Jaetaan jäsenille
jäsenmaksua vastaan. Jäsenmaksun suuruus v. 1991 on 50 mk (opis-
kelijat, alle 25 v. 35 mk, perhejäsenmaksu 10 mk). Siipirikon ti-
lausmaksu v. 1991 50 mk. Irtonumerot vuosikertaan 1981 asti 4 mk
(juhlanumero 15 mk), vuosikerrat 1982- 5 mk + postituskulut.
Yhdistyksen tili SYP Joensuu 201620 - 337216/Pohjois-Karjalan
Lintutieteellinen Yhdistys r.y./PL 119 80101 Joensuu.

Kansi Punakylkirastas pesällään (Valokuvannut Hannu Eskonen)

KESÄHAVAINNOT 1990

Juha Miettinen

Kesähavainnot ilmoitettiin edellisvuotisella aktiivisuudella (24 lomaketta; v.89 25), mutta lomakkeilla oli entistä vähemmän havainnot. Ilmeisesti pääsyy tähän oli monien lajien vähäisempi määrä maastossa, mutta osaksi myös retkeilyn vähäisyys tietyillä biotoopeilla kesäaikaan. Alueellisesti pahimpana puutteena oli Kiteen-Kesälahden tietojen poissaolo, mikä vaikutti monien lajien (esim. härkälintu ja kuhankeittäjä) havaintojen vähentymiseen.

Kiitokset havaintojaan ilmoittaneille sekä Esko Lapille Lieksan säähavaintojen kokoamisesta.

Toista poikkeuksellisen lauhaa talvea seurasi kolea kevät ja alkukesä (vrt. taulukko 1.), mikä heikensi monien lajien esiintymistä ja ennenkaikkea pesintätulosta. Esimerkiksi kuhankeittäjän ja kultarinnan vähäiset määrät johtuivat ainakin osittain kylmistä keleistä.

Taulukko 1. Touko-, kesä- ja heinäkuun 1990 keskilämpötila ja sademäärä sekä vuosien 1931-60 keskiarvolämpötilat ja sademäärät Joensuussa ja Lieksassa. Lähde: Ilmatieteenlaitoksen kuukausikatsaukset, vol. 83.

	Joensuu			Lieksa		
	V	VI	VII	V	VI	VII
1990 keskilämpötila (°C)	8,1	12,6	15,5	7,4	12,2	15,2
1931/60 keskiarvo (°C)	7,8	13,6	16,7	7,1	13,3	16,4
1990 sademäärä (mm)	11	47	87	11	41	78
1931/60 keskiarvo (mm)	58	58	72	42	67	70

Seuraavassa havainnoitsijaluettelo, jossa lomakkeiden palauttaneiden nimet on alleviivattu:

HH = Henna Halonen, JH = Jari Halonen, MH = Markku Halonen, SH = Suvu Hämäläinen, LK = Lauri Karttunen, HKI = Hannu Kivivuori, HKO = Harri Kontkanen, SK = Sami Korhonen, VK = Veikko Korhonen, KiK = Kimmo Koskela, HKä = Harri Kämäräinen, EL = Esko Lappi, AL = Aila Lehtoranta, HL = Hannu Lehtoranta, ML = Mauri Leivo, JMa = Jukka Matero, JMi = Juha Miettinen, IO = Irene Ojala, AP = Ari Parviainen, HP = Hannu Piironen, MP = Matti Piironen, MR = Matti Riikonen, KR = Kauko Rouhiainen, AT = Ari Tanskanen, ET = Erwin Tuppurainen, OV = Olavi Vainikka, PZ = Pentti Zetterberg.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
Kesähavainnot 1990: Juha Miettinen	67
Päiväpetolintujen pesintä Pohjois-Karjalassa 1990: Hannu Lehtoranta	75
Höytiäisen kanavan lintuasema 1990: Juha Miettinen	80
Piekanan päiväkirjasta: Anna-Mari Hyvärinen	89
PKLTY:n toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 1992	91
PKLTY:n säännöt	94

★ = Valtakunnallisen (Suomen lintutieteellisen yhdistyksen) rariteettikomitean tarkastama ja hyväksymä havainto.

☆ = Alueellisen rariteettikomitean tarkastama ja hyväksymä havainto.

Kuntalyhenteet:

Eno = Eno	Nur = Nurmes
Ilo = Iiomantsi	Out = Outokumpu
Joe = Joensuu	Pol = Polvijärvi
Juu = Juuka	Pyh = Pyhäselkä
Kes = Kesälahti	Rää = Rääkkylä
Kii = Kiihtelysvaara	Toh = Tohmajärvi
Kit = Kitee	Tuu = Tuupovaara
Kon = Kontiolahti	Val = Valtimo
Lie = Lieksa	Vär = Värtsilä
Lip = Liperi	

Lajikohtainen katsaus

Kuikka (Gavia arctica) Varmasti tai todennäköisesti pesiviä pareja ilmoitettiin ainoastaan 14 (v.85-89 25,67,74,46,48). Kahdessa poikueessa oli 1 ja 2 poikasta. Valtimolla ilmeisesti majava tuhosi pesinnän nostamalla lammen vedenpintaa (VK).

Kaakkuri (Gavia stellata) Vain yksi havainto: 21.5. 3p Lie Suomujärvi (JMi).

Härkälintu (Podiceps griseigena) Havaintoja kertyi noin 13 parista (v.89 30) lähinnä Rääkkylästä, Liperistä ja Juuasta.

Mustakurkku-uikku (P. auritus) Vaikka mustakurkkuja nähtiin parhaita vuosia selvästi vähemmän (taulukko 2), löytyi taas kolme uutta esiintymispaikkaa: Juu Kuhnustanjärvi (A.Gröhn/HL), Lip Selkäranta (KR) ja Rää Lamminpohja (MH). Parimäärät kunnittain: Joe 1, Juu 3, Kit 2, Lip 1, Out 1, Rää 1 ja Vär 2.

Taulukko 2. Eräiden lajien havaintomäärät (paria/koirasta;palokärki, törmäpääsky ja korppi: pesintöjen määrä) Pohjois-Karjalassa vuosina 1981-90. Vuosien 1981-3 tiedot on yhdistetty, jolloin samalta paikalta huomioitu vain yhden vuoden tiedot.

Laji	1981-3	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Mustakurkku-uikku	29	20	14	22	26	17	18	11
Laulujoutsen	9	12	7	27	29	27	32	14
Pikkutikka	3	6	17	18	12	14	30	18
Pohjantikka	4	1	8	5	6	6	6	3
Palokärki	?	5	6	4	12	8	9	7
Törmäpääsky	?	1077	1185	1230	1929	1455	1407	587
Korppi	?	8	9	16	16	16	15	8

Heinätaivi (A. querquedula) Yhden nousuvuoden jälkeen palattiin 80-luvun tasolle. (14 ♂♀/♂;v.87-9 16,11,36). Maininnan arvoinen on Lip Heponiemestä löytynyt 10 munainen pesä (ML).

Lapasotka (Aythya marila) Harvinainen kesähavainto: Juu Kaajanlampi 18.6. ♂ (HL).

Uivelo (Mergus albellus) Kaksi havaintoa, joista toinen vakiopaikalta: Vär Sääperiltä: 23.6 ♂ (J.Heino); toinen "uudesta" kesähavaintopaikasta: Juu Kaajanlampi 18.6. ♂ (HL).

Metsähanhi (Anser fabalis) Kaksi pesälöytöä: Juu Kuohusuo 5 mun (P.Kallinen/HL) ja Nur atlasruutu 707:61 (R.Moilanen/VK).

(Branta bernicla) Jälleen kaksi havaintoa: Joe Höytiäisen kanava 12.-14.6. 1p (HKo,JMa). ja 4.6. 1p Lip Niva (KR).

Laulujoutsen (Cygnus cygnus) Pesiviä pareja ilmoitettiin edellisvuosia vähemmän (taulukko 2.), mutta jälleen 5 uutta pesimäpaikkaa varmistui. Uudet havaintopaikat kunnittain: Kii 1 (P.Piipponen/JMi), Kit 1 (A.Parkkonen/JMi), Out 2 (ML,Irene Ojala) ja Pol 1 (ML). Viisi poikuetta laskettiin: 5+3+2+2+1; keskimäärin 2.6 (v.84-8 4.1, 4.2, 4.4, 4.64, 3.8, 4.2). Siten pesintä onnistui ilmeisesti joutsenellakin keskimääräistä huonommin.

Peltopyy (Perdix perdix) Ei havaintoja.

Riekko (Lagopus lagopus) Neljästä kunnasta kustakin yksi havainto: Juu, Kon, Lie ja Val. Näistä kahdelta alueelta ei ole ilmoitettu aikaisempia havaintoja: Juu Mäntysaari (HL) ja Lie Reposuo (EL).

Laulujoutsenpari pesällä (Valok. Hannu Eskonen)

Pikkutylli hautomassa (Valok. Hannu Eskonen)

Kurki (Grus grus) Myös havaintoja todennäköisesti pesivistä kurkipareista tehtiin edellisvuosia selvästi vähemmän: 11 (v.85-9 15,35,54,39,26). Pesimättömiä lintuja löytyi tällä kertaa eniten Vär Sääperiltä: 2.6. 67p (HKi). Ns. uusia esiintymispaikkoja ilmoitettiin 3: Lie Reposuo (KN), Lip Tutju Rauvanlahti ((R.Asikainen/LK) ja Rää Löttölä (MH). Vain kaiksi poikashavaintoa: Joe Iiksenniitty 2ad+2poik. (Jari Leskinen/KiK) ja Lip Härkinlampi 1juv (KR).

Nokikana (Fulica atra) Nokikanoja tavattiin neljällä vanhalla paikalla yhteensä 9 paria mikä vastaa edellisvuosien lukumääriä.

Pikkutylli (Charadrius dubius) Havaintoja ilmoitettiin yhdeksästä parista viideltä eri alueelta, joista yhdeltä ei ollut aikaisempia havaintoja: Juu Sieravaara kaatopaikka (HKä).

Kapustarinta (Pluvialis apricaria) Kapustarintojen pesimäpaikoilla ei käyty; vain muutama havainto kesäkuulta.

Jänkäkurppa (Lymnocyptes minimus) Kevätmuuttoaikaan tuli taas pari havaintoa Rääkkylästä (MH), mutta pesimäaikaan kopottelijoita tavattiin vain vakiopaikalta Kon Pitkärannasta: 17.6 2 Ä (HKo).

Pikkukuovi (Numenius phaeopus) Muutama havainto ilmoitettiin. Aikaisempia havaintoja ei ollut ilmoitettu yhdeltä alueelta: Lie Ritajoki Koivula (EL).

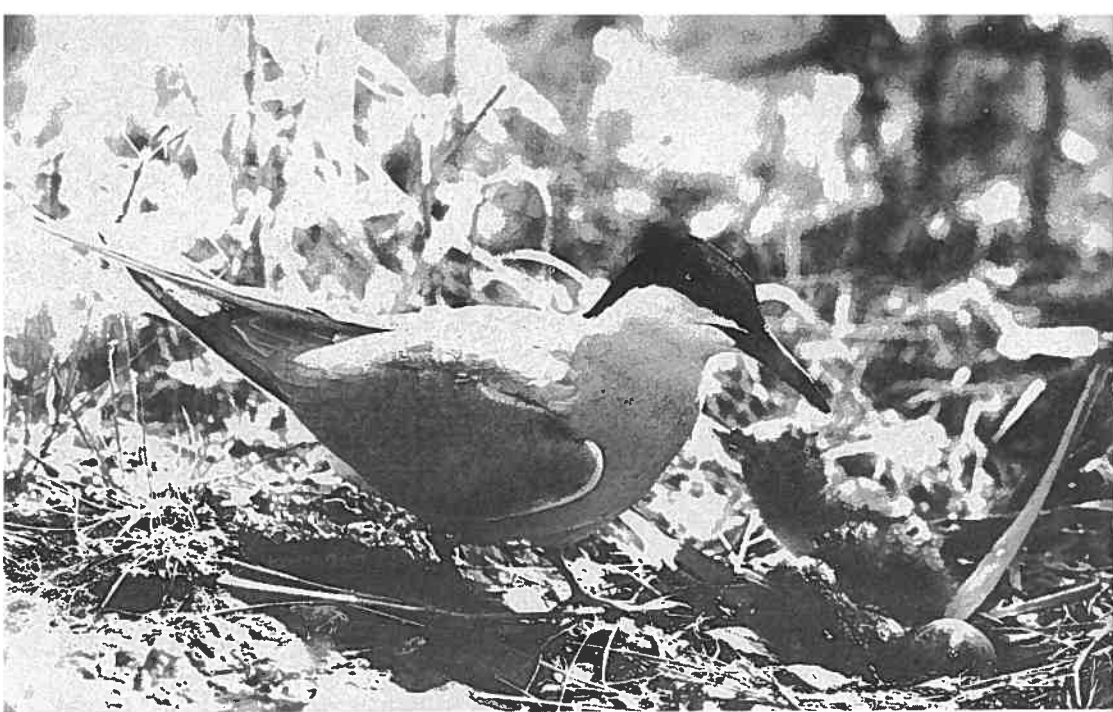
Suokukko (Philomachus pugnax) Ei havaintoja.

Vesipääsky (Phalaropus lobatus) Ei havaintoja.

Rantasipi (yllä) ja töyhtöhyppä (alla) munien lämmitystehtävissä (Valok. Hannu Eskonen)

Kalatiira ruokkimassa jälkikasvuaan (Valok. Hannu Eskonen)

Pikkulokki (Larus minutus) Pikkulokkipareja ilmoitettiin huomattavasti edellisvuosia vähemmän (120, v.86-9 313,630,300,425), johtuen lähinnä retkeilyn puutteesta parhailla pikkulokkipaikoilla. Uusia yhdyskuntia ei tullut tietoon.

Uuttukyyhky (Columba oenas) Monen vuoden tauon jälkeen yksi havainto: 22.6. 2p Rää Sängenlahti (MH).

Käki (Cuculus canorus) Käen munia tavattiin kolmessa pesässä, joista kaksi leppälinnun pesää tuhoutui Kon Kerolankankaalla (KiK) ja yksi harmaasiepon pesässä kehittynyt poikanen rengastettiin Val Havukkakankaalla (VK).

Kehräätäjä (Caprimulgus europaeus) Yhden kohtalaisen kehrääjävuoden jälkeen taas huono vuosi; vain kaksi surisijaa: Kes Purujärvi ja Kii Hyypiä (JMi).

Taulukko 3. Eräiden lajien havaintomäärät (σ/σ♀) Pohjois-Karjalassa 1982-90.

Laji	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
Kehräätäjä	4	11	10	15	16	9	2	9	2
Kuhankeittäjä	19	28	34	34	63	78	73	76	26
Kultarinta	18	25	36	39	21	27	37	15	8
Mustapääkerttu	20	22	22	18	23	42	33	19	12
Kultasirkku	?	24	24	29	25	33	18	18	7

Harmaapäätikka (Picus canus) Ei havaintoja.

Pikkutikka (Dendrocopos minor) Pikkutikkoja nähtiin edellisvuosien malliin (taulukko 2.). Retkeily rehevillä ranta-alueilla tuotti jälleen 13 uutta havaintopaikkaa (JMi,JH,ML,AT). Pesiä löytyi viisi. Kaikki havainnot kunnittain: Joe 2, Juu 1, Lip 5, Out 3, Pol 5, Toh 2 ja Vär 1 σ/σ♀.

Pohjantikka (Picoides tridactylus) Vielä tavallistakin vähemmän nähtiin pohjantikkoja (vrt. taulukko 2). Ainoat havainnot olivat uusilta alueilta, joista ilahduttavasti kaksi pesintähavaintoa: Juu Ahmovaara σ♀ (HL), Kon Särkäsuo onnistunut pesintä;4 poikasta rengastettiin (I.Jokinen,JMi) ja Kon Suurivaara pesä, jonka mahdollisesti palokärki tuhosi (I.Jokinen,JMi).

Palokärki (Dryocopus martinus) Myös palokärkireviirejä ilmoitettiin hieman edellisvuosia vähemmän: 26 (v.85-9 12,36,50,33,31). Havainnot kunnittain: Joe 1, Juu 1, Kii 1, Kit 4, Kon 3, Lie 2, Lip 8, Out 1, Rää 1, Val 3 ja Vär 1 paria/yksilöä. Uusia tapaamispaikkoja ilmoitettiin jälleen runsaasti (19, v.87-9 35,21,23): Joe Iiksenvaara (KiK), Juu P-Vuokko (HL), Kii Kekomäki (JMi), Kit Hyypiä (JMi), keskusta (JMi) ja Mökkikylä (MH), Kon Salmilamminsalo (JMi), Lie Lahnasuo (JMi) ja Naarajoki (EL), Lip Ahonkylä (JMi), Heponiemi (LK), Kaatamo (JMi), Puromäki (JMi,KR), Pärnävaara (Matilainen/JMi) ja Suursaari (JMi,KR), Out Viinijärvi Sampsunsaari (JMi) sekä Vär kk (HKi).

Pesintöjä varmistettiin edellisvuotinen määrä (vrt. taulukko 2): Kes kk 5 poik. reng. (KM), Kon Jakokoski 5 poik. reng. (HP,JMi) ja Uitonsuo (JS,JMi), Lip Kaatamo ja Ristonkangas 5 poik.,3 reng. (JMi), Pol Sotkuma (VH), Rää Varpasalo (JMi) sekä Val Riihikangas 4 poik. reng. ja Sauna-aho (VK).

Käenpiika (Jynx torquilla) Pesintöjä varmistettiin viisi: Joe Ketunpesät (JM), Kii Paavonlampi (JMi), Kit Ikolansaari (M.Visala/JMi), Kon Jakokoski (HP/KiK) ja Rää Haapaniemi (KiK) (v.87-9 17,8,2). Kolme poikuetta rengastettiin (7+7+11;JMi,KiK). Lisäksi ilmoitettiin vain yksi reviihavis.

Kuhankeittäjä (Oriolus oriolus) Havaintoja ilmoitettiin huomattavasti edellisvuosia vähemmän; ilmeisesti kuhankeittäjiä oli todella hieman normaalia vähemmän (taulukko 3.). Havainnot kunnittain (suluissa v.89): Joe 3 (5), Kes 2 (30), Kit 2 (5), Kon 3 (5), Lip 4 (5), Out 2 (1), Pol 2 (3), Pyh 2 (5), Rää 4 (13), Toh 1 (1) ja Vär 1 (1). (2).

Törmäpääsky (Riparia riparia) Uusia yhdyskuntia löytyi 3 (v. 88-9 27,9): Kon Puntarikoskentie (AT), Lip Roukalahti (KR) ja Pol Kuorejärvi (AT). Kokonaisparimäärä kolonioissa oli selvästi pienempi kuin edellisvuosina (vrt. taulukko 2), mutta myös useampina vuosina tarkastetuissa yhdyskunnissa olivat parimäärät v.89 keskimäärin pienentyneet.

Korppi (Corvus corax) Korpin pesintöjä varmistettiin puolet vähemmän kuin edellisinä vuosina (taulukko 2). Pesinnät kunnittain: Ilo 1, Kon 1, Lip 3, Tuu ja Val 2. Uusia pesäpaikkoja ei löytynyt. Kolme poikuetta rengastettiin: 2+3+5 poikasta (keskimäärin 3.3; (v.84-9 3.5,4.17,4.75,4.00,3.00,4.35).

Mustavaris (Corvus frugilegus) Ei havaintoja.

Naakka (Corvus monedula) Vain muutonaikaisia havaintoja ilmoitettiin.

Lapinharakka (*Lanius excubitor*) Pitkästä aikaan ei yhtään havaintoa.

Pikkuvarpunen (*Passer montanus*) Havaintoja vain ennestään tunnetuilta pesimäpaikoilta; Joensuusta pari pesälöytöä: Marjala 2♂ pesi talon kattorakenteissa (JMa).

Tikli (*Carduelis carduelis*) Entiseen tapaan ainoat havainnot Joensuusta: 16.6. 2 Nepenmäki (AP) ja 15.8. 1 Peltola (PZ).

Hemppo (*Carduelis cannabina*) Viisi havaintoa neljästä kunnasta: 29.5. 2 Ilo Mekrijärvi (JMa), 12.5. 3 Joe Ukonlahti (MH), 17.5. <5 Kit keskusta (MH), ♂♀ ilmeisesti pesi Lip keskusta (LK) ja 22.6. 1 äänt. Lip Viinijärvi (AP).

Kultasirkku (*Emberiza aureola*) Kultasirkkupaikat jäi osittain tarkastamatta mikä selittää niukan parimäärän. Kaikki havainnot: Joe Kettuvaara ♂♀ pesi ja 20.6. Marjala 2♂♂ (JMa) ja Vär Sääperi 8.6. 4♂♂ (HKo). Näistä Joe Marjalasta ei ollut aikaisemmin ilmoitettu havaintoja vaikka kyseessä onkin jo vanha esiintymispaikka.

PÄIVÄPETOLINTUJEN PESINTÄ POHJOIS-KARJALASSA 1990

Hannu Lehtoranta

Katsaus sisältää päiväpetolintujen pesintätiedot Pohjois-Karjalasta vuodelta 1990. Tässä ei käsitellä maakotkan, sääksen ja muuttohaukan pesimätietoja, koska lajeja käsitellään erillisissä valtakunnallisissa tutkimuksissa.

Vuosi 1990 jää lintuhistoriaan keskinkertaisena petolintuvuotena. Menestyjä oli kanahaukka, jonka pesimätulos oli hyvä. Menestyksen perustana saattoi olla vahva oravakanta. Kanalintukannat olivat jo menossa kohti aallonpohjaa. Myyräkato oli läänin eteläisissä kunnissa (Lehtoranta 1991). Eteläiset kunnat ovat perinteisesti olleet hiirihaukan vankinta esiintymisalueita, joten lajin poikastuotto kokonaisuutena tarkastellen jäi vaatimattomaksi. Päiväpetolintureviirejä ilmoitettiin yhteensä 298 ja niiltä 151 varmistettua pesintää (v.-89 374/167). Tutkimustehokkuus oli edellisvuoden tasolla.

Havaintonsa palautti 20 havainnoitsijaa (v.-89 24), mistä teosta heille parhaimmat kiitokset (suluissa päähavaintokunta):

Halonen Markku (Rää), JUUAN LINTUHARRASTAJAT (Juu) (Halonen Jari, Kirjavainen Harri, Lehtoranta Hannu, Lehtoranta Jouni), Järvinen Paavo (Kit), Kartunen Lauri (Lip), Korhonen Sami (Lie), Kontkanen Harri (Kon), Korhonen Veikko (Val), Koskela Kimmo (Kon), Lappi Esko (Lie), Makkonen Veikko (Kit), Miittinen Juha (P-K), Nuutinen Keijo (Lie), Parkkonen Alpo (Kit), Piironen Hannu (Kon), Tanskanen Ari (Pol), Torni Risto (Kit), Vainikka Olavi (Lie).

Törmäpääskyllä on jo isot poikaset (Valok. Hannu Eskonen)

Kuukkeli (*Perisoreus infaustus*) Vain yksi havainto: Val Murtovaara poikue (VK).

Sinitiainen (*Parus caeruleus*) Pesintöjä tuli tietoon viisi, joista neljä Liperistä ja yksi Lieksasta. Poikasia rengastettiin 4+5+9 (JMi,EL). Lie Vuonislahden pesän emoista toinen oli rengastettu edellisvuonna pesäpoikasena Kontiolahdella. Sinitiainen on valloittanut jo koko läänin tullee lähivuosina "liian tavalliseksi" pysyäkseen kesähavaintolajina.

Kuusitiainen (*Parus ater*) Havaintoja kahdelta reviiriltä Joensuusta: Noljaikka ♂♀ (ML) ja Iiksenvaara ♂ (AP).

Pyrstötiainen (*Aegithalos caudatus*) Yhteensä viisi pesintäaikaista havaintoa, joista kaksi poikueita: Lip Härkinvaara 5 (PZ) ja Toh Hirvola <10 (HKi).

Kultarinta (*Hippolais icterina*) Kultarintoja kuultiin selvästi vähemmän kuin edellisvuosina. Onkohan kultarintakin riippuvainen vanhoista iehtimetsistä monien tikkalajien tavoin. Havainnot kunnittain: Joe 2, Kes 1, Kon 1, Pyh 1, Rää 1 ja Toh 2.

Mustapääkerttu (*Sylvia atricapilla*) Myös mustapäitä kuultiin edellisvuosia vähemmän (taulukko 3). Havainnot kunnittain (suluissa v.89): Joe 2 (4), Kon 3 (2), Lie 1 (2), Pyh 1 (-), Rää 2-(5) ja Toh 3 (1).

Tilhi (*Bombycilla garrulus*) Tilhet lähtivät liikkeelle aikaisin, sillä jo heinäkuun alkupuolelta alkaen nähtiin niitä lennossa eri puolilla. Kaikki havainnot: Ilo Petkeljärvi 1.7. 2 (PZ), Joe Peltola 6.7. 1NW (PZ), Repokallio 22.7. 6N (ML) ja Siilainen 14.7. 2NW (PZ), Kon Heinävaara 6.7. 2SE (HP) ja Jakokoski 17.8. 8 kiert. (MP), Lie Jamali 16.7. 1 (ET) ja Nurmijärvi 9.7. 1 (EL). Pesintään viittaavia havaintoja ei tehty.

Pesintä lajeittain (suluissa v.-89 lukemat, LEHTORANTA 1990)

HIIRIHAUKKA: Edellisvuoden ennätystasosta jäätin vain hivenen, vaikka myyräkato kohdistui lajin parhaille alueille eteläisessä Pohjois-Karjalassa. Ydinalueen myyräkato näkyi lähinnä lajin vaatimattomana poikastuottona.

Reviirejä ilmoitettiin yhteensä 109 ja niiltä varmistettiin 63 pesintää (128/77). Poikastuotto aleni parista edeltävästä vuodesta ja se oli asuttua pesää (=aloitettu muninta) kohden 1,94 poikasta (2,17). Alueellinen vaihtelu oli taas melkoista. Eteläisimpien kuntien Kesälahden ja Kiteen alueella oli myyräkato ja siellä poikastuotto jäi 1,59 poikaseen aloitettua pesintää kohden (n=17). Läänin keskialueiden poikastuotto oli 1,86 (n=22). Myyrähuippuhan oli pääosin Pyhäselän, Rääkkylän, Liperin ja Kiihtelysvaaran alueilla. Pohjoiset kunnat Juuka, Nurmes ja Valtimo olivat myyräkantojen nousualueita. Siellä poikastuotto oli paras eli 2,07 poikasta aloitettua pesintää kohden (n=14).

Tuhoutuneita pesintöjä todettiin kolme. Ne kaikki tuhoutuivat munavaiheessa eikä syitä saatu selville.

Poikuekoot keskittyivät kahden poikasen pesintöihin, joita oli yli puolet todetuista pesinnöistä. Neljän poikasen poikueet puuttuivat kokonaan.

Poikasrengastuksissa jäätin reippaasti alle edellisvuoden ennätyksen. Poikasia rengastettiin nyt 95 yksilöä (141).

Taulukko 1. Päiväpetolintujen pesintätulosta kuvaavat arvot Pohjois-Karjalassa vuonna 1990. (asuttu pesä= aloitettu muninta)

	Hiiri- haukka	Mehiläis- haukka	Kana- haukka	Varpus- haukka	Sinisuo- haukka	Nuoli- haukka	Tuuli- haukka
Munamäärä	2,02 (n=49)	1,80 (n=5)	3,40 (n=37)	5,67 (n=3)	4,75 (n=4)	3,00 (n=1)	5,00 (n=6)
Kuoriutuneiden määrä	1,96 (n=49)	1,40 (n=5)	3,27 (n=37)	5,67 (n=3)	4,33 (n=3)	2,00 (n=1)	4,83 (n=6)
Reng.ikäisten määrä	1,94 (n=50)	1,50 (n=6)	3,21 (n=41)	4,14 (n=7)	3,67 (n=3)	2,25 (n=4)	4,67 (n=9)
Tuhoutunut kpl munav+poikasv.	3+0	1+1	0+0	0+0	1+0	0+0	1+0
Poikastuotto/ asuttu pesä	1,83 (n=53)	1,13 (n=8)	3,21 (n=41)	4,14 (n=7)	2,75 (n=4)	2,25 (n=4)	4,67 (n=9)
Poikuekoko kpl (%)							
0 (tuhoutun.)	3(6)	2(25)			1(25)		
1 poikasta	13(25)	3(37)	1(2)			1(25)	
2 poikasta	27(51)	3(37)	6(15)	1(14)	1(25)	1(25)	
3 poikasta	10(19)		19(46)	1(14)		2(50)	2(22)
4 poikasta			13(32)	2(29)	1(25)		
5 poikasta			2(5)	2(29)	1(25)		6(67)
6 poikasta				1(14)			1(11)

MEHILÄISHAUKKA: Edellisvuotta heikommin sujui myös mehiläishaukan pesintä. Sekä pesintöjen määrä että poikastuotto vähenivät selvästi.

Kaikkiaan reviierejä ilmoitettiin 28 ja niiltä 8 varmistettua pesintää (38/12). Korhosen Veikon työskentelyn myötä Valtimon osuus kokonaismäärästä oli melkoinen. Valtimon 11 reviiiriltä löytyi 6 pesää.

Poikastuotto heikkeni 1,13 poikaseen aloitettua pesintää kohden (1,58). Kaksi valtimolaista pesintää tuhoutui. Toisessa löytyi pesän alta munansiruja ja toisessa oletettavasti huuhekaja söi poikasen.

Onnistuneissa pesinnöissä yhden poikasen pesiä oli kolme samoin kuin kahden poikasen pesiäkin.

Renkaan sai jalkaansa yhdeksän poikasta (16).

KANAHAUKKA: Kanalintukantojen laskusuunnasta huolimatta vuosi oli kanahaukalle menestyksellinen. Ravinto-oloja paransi vahva oravakanta, joka selviytyi talven yli valtavan kuusen käypsädon turvin.

Reviireissä ja pesintöjen määrässä saatiin uudet hienot ennätykset. Reviirejä kertyi 58 ja niiltä 48 pesintää (49/41).

Toisen rauhoitusvuotensa kunniaksi kanahaukan pesimätulos oli hyvä. Poikastuotto oli aloitettua pesintää kohden 3,21 poikasta (2,81). Tulos on erinomainen eikä ainuttakaan tuhoutunutta pesintää todettu.

Ihmisen aiheuttamia tuhoja ei meillä ole juurikaan todettu viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tilanne on sikäli hyvässä hallinnassa. Kanahaukan rauhoitus on osassa metsästäjäkuntaa herättänyt jonkin verran katkeruutta, joka voi pahimmillaan johtaa vaikka pesimäaikaiseen vainoon. Lintuharrastajina meidän on syytä pitää silmämme tehostetun auki, kun tarkkailemme jatkossa kanahaukan pesintöjä.

Poikasmäärät olivat upeita. Viiden poikasen pesintöjä löytyi kaksi ja neljän poikasen pesintöjä peräti 13. Kolme poikasta oli 19 pesässä ja kaksi poikasta 6 pesässä. Yksi pesintä tuotti vain yhden poikasen. Tuossa kontiolahtelaisessa pesässä kolmesta munasta vain yksi kuoriutui. Pesän lähellä oli ollut hakkuita huhtikuussa, mikä on voinut vaikuttaa pesimätuloksen heikkouteen.

Hyvän pesimävuoden myötä rengastuksissa päästiin uuteen komeaan ennätykseen, kun renkaan sai jalkaansa 126 poikasta.

VARPUSHAUKKA: Lajin pesintää selvitetiin suunnilleen entisellä tasolla. Kokonaismäärissä tapahtui pientä nousua edellisvuodesta. Reviirejä kertyi 35 ja niiltä 13 varmistettua pesintää (32/10).

Tuhoutuneita pesintöjä ei taaskaan todettu. Poikastuotoksi asuttua pesää kohden tulee 4,14 poikasta, mikä on edellisvuotta hivenen parempi (4,00). Poikuekoko vaihteli kahdesta kuuteen poikaseen.

Poikasia rengastettiin 28 (21).

SINISUOHAUKKA: Yllättävän niukaksi jäi sinisuohaukan esiintyminen, vaikka myyrämäärät olivat nousussa keskisessä ja pohjoisessa Pohjois-Karjalassa. Reviirejä kertyi vain 9 ja niiltä 4 pesintää (23/1).

Kontiolahtedessa viisimunainen pesintä tuhoutui munavaiheessa. Loput kolme pesintää todettiin Valtimolla. Siellä kehittyi pesinnöistä viisi, neljä ja kaksi poikasta. Kaksi poikasta tuottaneessa pesinnässä poikasia oli vielä rengastusvaiheessa neljä, mutta myöhemmin paikalta löytyi kahden poikasen renkaat ja jätteitä. Jokin petoeläin oli napannut poikaset ruuakseen.

Poikastuotoksi muodostuu vaatimattomat 2,75 poikasta asuttua pesintää kohden. Rengastuksia kertyi 13.

RUSKOSUOHAUKKA: Lajin reviierejä löytyi perinteisiltä paikoilta 11 (15/0). Pesintä varmistui vain Joensuussa, jossa kehittyi vähintään kaksi lentopoikasta.

Entiseen tapaan vain vedota harrastajiin, jotta ruskosuohaukan pesimäalueet tulisivat nykytilannetta paremmin tarkastettua pesimäaikana.

NUOLIIHAUKKA: Nuoliihaukkamäärät tipahtivat alle puoleen edellisvuodesta. Reviirejä ilmoitettiin 18 ja niiltä varmistui vain 4 pesintää (40/10).

Määrien pudotus koostuu pääosin lentopoikuehavaintojen puuttumisesta. Löydettyjä pesiä oli edellisvuotiseen tapaan neljä, mutta nyt ei ilmoitettu yhtään lentopoikuetta. Merkittävä pudotus oli Kontiolahdessa, jossa edellisvuoden kymmenen reviirin määrä tippui nyt kahteen reviiriin.

Pesinnöissä kahdessa oli kolme poikasta, yhdessä kaksi poikasta ja yhdessä kolmesta munasta kehittyi vain yksi poikanen. Poikastuotoksi muodostuu 2,25 poikasta asuttua pesää kohden (2,25). Yhdeksän poikasta rengastettiin (8).

Taulukko 2. Päiväpetolintujen pesintä Pohjois-Karjalassa 1990. Luvut vasemmalta oikealle: reviirien yhteismäärä/ varmat pesinnät.

	Hiiri- haukka	Mehil. haukka	Kana- haukka	Varpus- haukka	Sinis. haukka	Ruskos. haukka	Nuoli- haukka	Ampu- haukka	Tuu- lih.	yht.
Eno	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ilomant	-	-	4/4	1/0	-	-	1/0	-	-	6/4
Joensuu	1/1	-	1/1	1/1	-	1/1	-	1/0	-	5/4
Juuka	9/7	1/1	7/6	3/1	-	-	-	-	2/1	22/16
Kesäläh	9/9	-	-	-	-	-	2/0	-	3/1	14/10
Kiihtel	5/3	-	2/2	1/0	1/0	-	-	-	-	9/5
Kitee	23/8	7/1	7/3	8/1	-	2/0	3/3	-	2/0	52/16
Kontiol	3/3	1/0	6/6	4/2	2/1	1/0	2/0	-	1/0	20/12
Lieksa	8/2	2/0	13/11	5/4	1/0	-	2/0	-	4/0	35/17
Liperi	7/6	2/0	4/3	-	-	1/0	-	-	1/0	15/9
Nurmes	4/3	-	1/1	-	-	-	-	-	2/2	7/6
Outokum	4/3	-	1/1	-	-	1/0	-	-	-	6/4
Polvijä	7/5	1/0	1/1	-	-	-	1/1	-	-	10/7
Pyhäsel	-	-	1/1	1/1	-	-	1/0	-	1/1	4/3
Rääkkyl	15/5	2/0	3/3	4/0	-	3/0	6/0	1/0	4/0	38/8
Tohmajä	-	-	-	2/0	-	1/0	-	-	-	3/0
Tuupova	2/1	-	-	-	-	-	-	-	-	2/1
Valtimo	11/7	11/6	7/5	4/3	4/3	-	-	-	7/5	44/29
Värtsil	1/0	1/0	-	1/0	1/0	1/0	-	-	1/0	6/0
YHT.	109/63	28/8	58/48	35/13	9/4	11/1	18/4	2/0	28/10	298/151

Taulukko 3. Päiväpetolinturengastukset Pohjois-Karjalassa vuonna 1990. Vuosien 1950-90 summaa laskettaessa pohjana on Miettisen (1981) ja Lehtorannan (1989) julkaisemat määrät.

	Hiiri- haukka	Mehil. haukka	Kana- haukka	Varpus- haukka	Sinis. haukka	Nuoli- haukka	Tuuli- haukka
Halonen J.		1	6				5
Korhonen V.	13	6	19	6	13		27
Koskela K.	3		1	4			
Lehtoranta H.	10		8				
Lehtoranta J.	7		6				
Miettinen J.	54	2	59	6		9	8
Tanskanen A.	7		6	8			
Vainikka O.	1		21	4			
Yhteensä v.90	95	9	126	28	13	9	40
Reng. v.89	141	16	92	21	5	8	25
Reng.vv.50-90	637	69	523	321	135	77	194

AMPUHAUKKA: Kuten nuoliihaukallakin, väheni myös ampuhaukan havaintomäärät merkittävästi. Vain kaksi reviiriä ilmoitettiin. Toinen oli Joensuussa ja toinen Rääkkylässä. Edellisvuonna reviirejä oli sentään 11 ja niillä 4 varmistettua pesintää.

TUULIIHAUKKA: Aika lähelle edellisvuoden määriä päästiin sentään tuuliihaukan kohdalla. Reviirejä ilmoitettiin 28 ja niiltä 10 varmistettua pesintää (38/12).

Pesäpaikkojen jakauma oli Pohjois-Karjalalle poikkeuksellinen, sillä yhdeksästä pesästä peräti viisi oli pöntöissä. Pönttöpesien lisäksi kolme pesintää tapahtui luonnonkoloissa, joten vain yksi pesintä todettiin perinteisessä paikassa eli variksen pesässä.

Valtimossa viidestä pesästä neljä oli pöntöissä ja yksi luonnonkolossa. Nurmeuksessa oli kaksi luonnonkolopesintää. Pyhäselän pesintä oli pöntössä ja Kesälähden variksenpesässä. Poikastuotto oli edellisvuotta parempi. Tuhoutuneita pesintöitä ei todettu. Aloitettua pesintää kohden poikastuotto oli hyvä 4,67 poikasta (3,71). Poikuekoko vaihteli kolmesta kuuteen poikaseen.

Rengastuksia kertyi mukavasti 40.

Pesintätulokset rohkaisevat jatkamaan tuuliihaukanpönttöjen tekemistä. Talvella jokainen voi rakennella joukon pönttöjä ja viedä ne viimeistään huhtikuun alkupuolella maastoon sopiville paikoille peltoalueille, hakkuuaukoille tai pieniin saariin. Paras sijoituspaikka on aukean keskellä yksinäinen puu tai puuryhmä; peltoaukolla myös vähintään 5 metriä korkea lato.

Petolintuvastaava: Hannu Lehtoranta Eevalantie 6 D 14 83900 Juuka puh. 976-72030

KIRJALLISUUS

LEHTORANTA, H. 1990: Päiväpetolintujen pesintä Pohjois-Karjalassa 1989 - Siipirikko 17: 104-109.

LEHTORANTA, H. 1991: Pöllöjen pesintä Pohjois-Karjalassa 1990 - Siipirikko 18: 53-62.

MIETTINEN, J. 1981: Lintujen rengastus Pohjois-Karjalassa 1950-79 - Siipirikko 8: 123-133.

HÖYTIÄISEN KANAVAN LINTUASEMA 1990

Juha Miettinen

Rengastustoiminta Höylaksella oli hieman keskimääräistä vaisumpaa vuonna 1990. Kevät oli edellisvuotiseen tapaan hyvin aikainen ja monien lajien pesinnät käynnistyivät etuajassa. Toukokuun lopussa alkoi kuitenkin yli kahden viikon hyvin kylmä ja sateinen jakso, jonka aikana tuhoutui pesintöjä ja uusien aloittaminen viivästyi. Edes toiset poikueet joillakin lajeilla eivät pystyneet paikkaamaan huonoa pesimätulosta ja seurauksena oli aikaisempia vuosia selvästi pienemmät rengastusluvut elo-syyskuussa. Edellisvuoden rengastusmäärästä saatiin hädintuskin puolet.

Rengastuspäiviä kertyi yhteensä 134 (v.86-9 167,155,115,168), joista 22 (27,19,21,19) oli talvivakiopyyntiä, 88 (117,114,81,124) vakioverkkopyyntiä ja 20 (6,7,4,20) pesäpoikasja/tai emorengastuspäiviä. Lisäksi neljänä aamuna oli pyynnissä vain osa vakioverkoista ja/tai katiskat. Keväällä oli vakioverkkopyyntiä 27.4.-11.6. välillä yhteensä vain 16 (v.89 33) päivänä. Kesä-heinäkuussa oli edellisvuoden tapaan aktiivista pesäpoikasrengastusta ja emopyyntiä. Vakioverkkokoilu keskittyi syksypuoleen ja käynnistyi hieman tavallista aikaisemmin: välillä 21.7.-29.10. oli pyyntiä 83 päivänä (v.89 96). Rengastajat, rengastuspäivien lukumäärä ja rengastus- sekä kontrollimäärät selviävät taulukosta 1. Rengastusavustajina toimivat ainakin seuraavat (suluissa päivien lkm): Markku Halonen, Kimmo Kauhanen, Harri Kontkanen, Harri Kämäräinen, Jukka Matero (14), Ari Latja, Kauko Rouhiainen (3), Antti Siivonen (2), Veli-Matti Sorvali ja Kari Varonen.

Taulukko 1. Rengastajat, rengastus- ja kontrollimäärä sekä rengastuspäivien lukumäärä Höylaksella vuonna 1990.

	reng	kontr	yht	pv
Juha Miettinen	2288	469	2757	48
Jouko Tiussa	1280	435	1715	49
Ari Latja	798	191	989	19
Ari Tanskanen	283	87	370	21
Markku Alanen	99	150	239	11
	4948	1332	6080	148(ositt.saimoina päivinä)

Talvi

Talvella lintuja tuli verkkoon tavallista vähemmän johtuen lähinnä poikkeuksellisen leudosta talvesta, jonka takia varsinkin keltasirkut olivat vähissä. Lisäksi pihlajanmarjojen vähäisyys ajoi punatulkut suurelta osin etelään jo syksyllä.

Kevät-kesä

Toukokuussa lintuja tuli verkkoon melko heikosti. Melko hyvistä lietteistäkään ei ollut paljon iloa, sillä keväisin eivät kahlaajat tunnu juuri menevän katiskoihin. Muutamatt saadut kahlaajat olivat kuitenkin niitä harvoja kevään piristyksiä (vrt. taulukko 2.).

Taulukko 2. Kevät- ja syyskauden rengastukset ja kontrollit Höylaksella vuonna 1990 sekä rengastusten yhteismäärä vuosina 1984-90.

	Kevät	Syky	Yhteensä	Kontr	1984-90
Sinisorsa Ana pla	-	-	-	-	4
Jouhisorsa Ana acu	-	-	-	-	1
Tavi Ana cre	-	2	2	-	9
Heinätaavi Ana que	-	-	-	-	1
Varpushaukka Acc nis	-	2	2	-	19
Kanahaukka Acc gen	-	-	-	-	1
Pyy Bon bon	-	-	-	-	1
Luhtahuitti Por por	-	-	-	-	3
Taivaanvuohi Gal gal	-	63	63	2	160
Heinäkurppa Gal med	-	1	1	-	3
Jänkäkurppa Lym min	-	-	-	-	66
Lehtokurppa Sco rus	-	-	-	-	2
Töyhtöhyyppä Van van	2	3	5	-	5
Kapustarinta Plu apr	-	4	4	-	4
Tundrakurmitsa Plu squ	-	1	1	-	1
Tylli Cha hia	2	-	2	-	3
Pikkutylli Cha dub	-	7	7	-	7
Rantasipi Act hyp	-	2	2	-	2
Valkoviklo Tri neb	-	4	4	-	7
Liro Tri gla	1	180	181	17	301
Pikkusirri Cal uta	4	14	18	3	20
Lapinsirri Cal tem	-	17	17	7	21
Kuovisirri Cal fer	-	-	-	-	1
Suosirri Cal alp	-	12	12	2	103

Jänkäsirriäinen Lim fal	-	2	2	1	10
Suokukko Phi pug	-	72	72	2	134
Kalalokki Lar can	-	-	-	-	2
Naurulokki Lar rid	-	-	-	-	131
Pikkulokki Lar min	-	-	-	-	56
Hiiripöllö Sur ulu	-	-	-	-	6
Varpuspöllö Gla pas	-	1	1	-	9
Lehtopöllö Str alu	-	-	-	1	10
Helmipöllö Aeg fun	-	1	1	-	39
Sarvipöllö Asi otu	-	-	-	-	1
Kehräjäjä Cap eur	-	-	-	-	2
Tervapääsky Apu apu	-	-	-	-	6
Käpytikka Den maj	1	6	7	28	77
Valkoselkätikka Den leu	-	1	1	-	2
Pikkutikka Den min	2	1	3	4	43
Pohjantikka Pic tri	-	-	-	-	11
Käenpiika Jyn tor	-	-	-	-	22
Käki Cuc can	-	-	-	-	1
Kiuru Ala arv	-	1	1	-	2
Haarapääsky Hir rus	2	3	5	-	205
Räystäspääsky Del urb	2	-	2	-	95
Törmäpääsky Rip rip	5	-	5	-	85
Kuhankeittäjä Ori ori	-	2	2	-	4
Varis Cor nix	-	-	-	-	5
Harakka Pic pic	-	-	-	-	3
Närhi Gar gla	-	2	2	-	24
Hömötiainen Par mon	2	107	109	206	6422
Töyhtötiainen Par cri	-	-	-	-	17
Kuusitiainen Par ate	-	9	9	1	113
Lapintiainen Par cin	-	-	-	-	37
Talitiainen Par maj	93	164	257	355	1875
Sinitiainen Par cae	16	187	203	100	1055
Pyrstötiainen Aeg cau	-	99	99	-	1348
Pähkinänakkeli Sit eur	-	2	2	10	9
Puukkipijä Cer fam	8	1	9	-	26
Peukaloinen Tro tro	-	1	1	-	19
Räkättirastas Tur pil	22	3	25	3	574
Laulurastas Tur pil	-	2	2	-	78
Punakylkirastas Tur ili	28	17	45	4	427
Mustarastas Tur mer	5	-	5	-	10
Kivitasku Oen oen	-	-	-	-	9
Pensastasku Sax rub	1	2	3	1	78
Leppälintu Pho pho	-	24	24	-	213
Satakieli Lus lus	-	-	-	-	3
Sinirinta Lus sve	6	41	47	2	411
Punarinta Eri rub	10	54	64	13	768
Pensassirkkalintu Loc nae	-	-	-	-	6

Ruokokerttunen Acr sch	49	404	453	103	2528
Viitakerttunen Acr dum	-	4	4	-	23
Luhtakerttunen Acr ris	-	-	-	-	1
Ryतिकerttunen Acr sci	-	2	2	-	20
Rastaskerttunen Acr aru	-	-	-	-	1
Kenttäkerttunen Acr agr	-	-	-	-	1
Ruoko- X ryतिकerttunen	-	1	1	-	1
Kultarinta Hip ict	-	-	-	-	4
Lehtokerttu Syl bor	14	21	35	5	573
Mustapääkerttu Syl atr	-	-	-	-	19
Pensaskerttu Syl com	11	13	24	3	202
Hernekerttu Syl cur	2	60	62	13	635
Kirjokerttu Syl nis	-	1	1	-	1
Pajulintu Phy lus	126	1510	1636	168	13060
Tiltaltti Phy col	-	39	39	2	387
Idäntiltaltti Phy col tri	-	-	-	-	1
Sirittäjä Phy sib	2	8	10	-	94
Idänuunilintu Phy des	-	-	-	-	6
Lapinuunilintu Phy bor	-	-	-	-	3
Kirjosiipiuunilintu Phy ino	-	3	3	-	9
Hippiäisuunilintu Phy pro	-	-	-	-	4
Hippiäinen Rge reg	-	23	23	1	399
Harmaasieppo Mus str	13	17	30	1	331
Kirjosieppo Fic hyp	73	26	99	21	801
Pikkusieppo Fic par	-	-	-	-	2
Rautiainen Pru mod	-	17	17	-	69
Västaräkki Mot alb	3	42	45	1	165
Keltävästaräkki Mot fla	24	56	80	6	294
Metsäkirvinen Ant tri	6	28	34	1	237
Niittykirvinen Ant pra	-	24	24	-	294
Lapinkirvinen Ant cer	-	16	16	-	28
Tilhi Bom gar	-	-	-	-	34
Pikkulepinkäinen Lan col	2	10	12	1	149
Lapinharakka Lan exc	-	5	5	1	50
Peippo Fri coe	23	13	36	25	466
Järripeippo Fri mon	-	10	10	-	96
Viherpeippo Car chl	1	-	1	-	4
Vihervarpunen Car spi	-	28	28	-	755
Urpiainen Car mea	11	34	45	-	1170
Tundraurpiainen Car hor	2	4	6	-	80
Punavarpunen Car ery	1	9	10	-	73
Punatulkku Pyr pyr	47	53	100	36	1216
Keltasirkku Emb cit	89	73	162	80	469
Kultasirkku Emb aur	-	-	-	-	4
Pikkusirkku Emb pus	-	-	-	-	2
Pohjansirkku Emb rus	-	10	10	1	129
Pajusirkku Emb sch	22	332	354	101	1809
Lapinsirkku Cal lap	-	2	2	-	4

YHTEENSÄ	733	4015	4748	1332	41931
LAJEJA	39	74	79	39	117

Kesä-heinäkuussa rengastus keskittyi pääasiassa pesäpoikasiin; parilla vakioverkkopyyntikerralla saatiin kyllä hyviä kontroleja mm. pesivistä ruokokerttusista. Sen sijaan kahlaajapyyntiä ei harrastettu ennen heinäkuun loppupuolta. Tornin havaintokirjan mukaan olisi rengastettavaa ollut jo kesäkuun loppupuolelta alkaen.

Pesintäaikaiset rengastukset

Pesäpoikasten ja emolintujen rengastukseen käytettiin jälleen paljon aikaa. Lähes kaikki rengastukset olivat Ari Tanskasen käsialaa. Huonon pesintämenestyksen takia poikasren-
gastuksia kertyi kuitenkin vain puolet edellisvuotisesta vaikka emoja pyydystettiin jopa enemmän (taulukko 3). Uusia poikaslajeja olivat töyhtöhyppä, käpytikka ja mustarastas.

Taulukko 3. Pesäpoikas- ja emolinturengastukset/kontrollit 1990.

		pesäpoikasia	emolintuja
Töyhtöhyppä	Van van	2	-
Lehtopöllö	Str alu	-	1
Käpytikka	Den maj	1	-
Metsäkirvinen	Ant tri	5	1
Räkättirastas	Tur pil	18	-
Punakylkirastas	Tur ili	25	1
Mustarastas	Tur mer	4	1
Punarinta	Eri rub	1	-
Pajulintu	Phy lus	7	1
Kirjosieppo	Fic hyp	54	35
Talitiainen	Par maj	93	23
Sinitiainen	Par cae	4	2
Puukiipijä	Cer fam	6	2
Pajusirkku	Emb sch	4	-
YHTEENSÄ		222	66

Syksy

Heinäkuun lopussa alkanut syyskauden pyynti oli lievä pettymys huolimatta siitä, että paikallislinnuston huonosta pesimämenestyksestä sitä osattiin jo ounastella. Useimpien

Pari taviakin hakshti rengastettavaksi v. 1990 (Valok. Hannu Eskonen)
Ahkerasta kahlaajarengastuksesta huolimatta metsävikloa ei vielä ole
Höylasin pulttauspinnana (Valok. Hannu Eskonen)

Käytikkä oli uusi rengastettu pesäpoikaslaji (Valok. Hannu Eskonen)

Pajulintu oli vuoden rengastetuin, muutama poikaspulppauskin tenttiin (Valok. Hannu Eskonen)
Eniten emolinturengastuksia kertyi kirjosieposta (Valok. Hannu Eskonen)

lajien määrät olivat huomattavasti edellisvuotta pienempiä (vrt. taulukko 2.).

Rengastajia piristi syksyllä eniten se, että Pyhäselän vedenpinta oli vihdoon laskenut ja kahlaajapyynti onnistui ennätysmäisen hyvin. Useita kahlaajalajeja rengastettiin enemmän kuin koskaan (taivaanvuohi, liro, pikku- ja lapinsirri ja suokukko) ja lisäksi uusia lajeja tuli katiskoihin peräti viisi: töyhtöhyppä, kapustarinta, tundrakurmitsa, pikkutylli ja rantasipi. Maininnan ansaitsee lisäksi aseman kolmas heinäkurppa.

Elokuussa vesi laski edelleen ja ongelmaksi tuli yllättäen liika kuivuus, sillä ruovikon sisään raivatun lietteen kuivuessa hävisivät kahlaajat. Uutta lietettä alkoi kuitenkin syntyä syyskuun alussa, jolloin paikalle saatiin peltojyrsin ja kahden päivän urakoinnin seurauksena laajeni entinen 1.5 hehtaarin läntti noin 4 hehtaariksi. Kahlaajamuutto oli kuitenkin jo loppuillaan eikä loppusyksyllä vielä päästy kunnolla kahlurirengastukseen.

Varpuslintupuolen mielenkiintoisinta antia heinä-elokuussa olivat kaksi komeaa koiras kuhankeittäjää, ryti- ja viitakertuset sekä sokerina pohjalla asemalle uusi rengastuslaji: kirjokerttu, joka on toinen aseman alueella havaittu ja ilmeisesti P-Karjalan ainoat. Syyslokakuussa puolestaan ensin ihmeteltiin ruovikkoverkosta löytynyttä ruoko- ja rytikerttusen risteymää ja myöhemmin päästiin kolmesti kirjosiipiunilintua kihlaamaan. Lisäksi syksyllä piti mielenkiintoa yllä lapinkirviset, joita verkkoon tuli enemmän kuin aikaisempina vuosina yhteensä. Lapinkirviset olivatkin katiskoihin tunkeneiden Motacillojen ohella ainoat varpuslintulajit, joita rengastettiin aiempaa enemmän. Varpuslintujen vähyys näkyy myös kymmenen eniten rengastetun lajin listallakin, jonne pääsi ensi kertaa kahlaaja (taulukko 4.).

Taulukko 4. Kymmenen eniten rengastettua lajia Höylaksella vuonna 1990 ja vuosina 1984-90.

	1990		1984-90
1. Pajulintu	1636	1. Pajulintu	13060
2. Ruokokerttunen	453	2. Hömötiainen	6422
3. Pajusirkku	354	3. Ruokokerttunen	2528
4. Talitiainen	257	4. Talitiainen	1875
5. Sinitäinen	203	5. Pajusirkku	1809
6. Liro	181	6. Pyrstötiainen	1318
7. Keltasirkku	162	7. Punatulkku	1216
8. Hömötiainen	109	8. Urpiainen	1170
9. Pyrstötiainen	99	9. Sinitäinen	1055
10. Kirjosieppo	99	10. Kirjosieppo	801

Vaelluslinnut

Vaelluslinnutkaan eivät pelastaneet vaisua syysmuuttoa. Ainostaan sinitiaisia oli normaalisti liikkeellä. Lapintiaisten alamäki jatkui ja ensimmäistä kertaa jäätiin ilman havainto-akaa lappalaisista. Vaellussyksyn ehdoton piriste oli valkoselkätikat, joista kolmesta havaitusta (16.9, 2.10 ja 9.10) keskimäinen rengastettiin.

PIEKANAN PÄIVÄKIRJASTA

Anna-Mari Hyvärinen

Kun luette tätä, minä liitelen vapaana. Koetan tavoittaa etelään päin suunnistaneet toverini, joiden kanssa olin paluumatkalla kesään, ennen kuin loukkaannuin.

Reijolassa silmäilin sopivaa syötävää, myyräpoikasta tai jotakin pikkuhiirtä välipalaksi, mutta törmäsinikin päistikkää havupuuhun. Onneksi eivät lajiverit nähneet, olisin saanut kuulla siitä sen seitsemän kertaa.

Lienen virunut puun juurella pitkän tovin, kunnes minuun tartuttiin. Viheliäinen ihmiskäsi herätti kivuliaasta unesta, jossa minulle tarjottiin tuoretta kanaa. Aaah mikä uni - tempo soikoon sitä herätystä!

Kun pikkuhiljaa aloin ymmärtää ihmiskieltä, ei minuun tarttunut ihminen ollutkaan enää niin vastenmielinen. Hän kertoi nimekseen Juha Miettinen, sanoi olevansa Joensuun yliopistolla töissä. Ammatti-lintuihminen, tiemmä.

Miettinen toi minut Liperiin, josta en ollut ennen kuullutkaan. Eipä ole sattunut muutto-reitin varrelle missään vaiheessa. Mutta komia oli kirkontorni, kun lentämään läksin. Piti käydä oikein kierros tekemässä ukkosenjohdattimien ympärillä. Mutta tornista kuului pauketta - liekö joku lintuparka jäänyt henkien vangiksi?

Niin, tulin Liperiin pariaksi viikoksi. Minut otti vastaan mies, jota kaikki kutsuivat Nätiksi. Sittemmin selvisi, että kyseessä oli Kauko Rouhiainen, amatööri-lintumies.

Ja sehän vasta veitikkamies oli. Sitä se minun uneni tiesi, se kana uni, sillä Nätti kantoi eräänä päivänä aivan tuoreen, oikein ison kanan eteeni ja sanoi, että alahan popsia niin vahvistut.

Niin, kaverit ovat menneet jo etelämmäksi. Tavallista enemmän piekanoja lähti Viroon, koska siellä on niitä itsenäistymistuulia, joissa on mukava lennellä. Minä aion suunnistaa Saksaan saakka, eivät sielläkään asiat hullummin ole. Mutta entisen Länsi-Saksan puolelle menen kuitenkin.

Joku serkku jäi Tanskaan, Köpikseen. Sellaisia menevämpiä piekanoja ne.

Joku on joskus ihmetellyt, miten "kana" voi olla tämän näköinen. Minä vain olen piekana, mutta haukkojen ylvästä sukua. Ylemmissä piireissä kutsuvat Buteo Lagopus -nimellä, mutta piekana kuulustaa paremmalle, vai mitä. Lapissa minä olen asustellut aina kesäaikaan, ja Suomessa minut luetaan Lapin lintuihin. Olisi niin mukavaa olla siellä nyt joulunajan alkaessa, joulupukin maata ihastelemassa, mutta kun tulee vilu!

Minun oli hyvä olla Nätin hoidossa. Kiltti mies ja ihan mukavia jutteli. Jos joskus vielä tekee mieli käydä Liperin kirkontornia kiertelemässä, niin pitänee käydä morjestamassa myös Nättiä!

Piekana tarinat on aiemmin julkaistu Kotiseutu-uutisissa.

**PKLTY:n TOIMINTASUUNNITELMA JA
TALOUSARVIO VUODELLE 1992**

PKLTY TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 1992

1. Kokoukset ja retket

Kokoukset järjestetään helmi-, maaliskuu-, huhti-, syys-, loka- ja marraskuussa kunkin kuun viimeisenä keskiviikkona. Maaliskuu- ja marraskuun kokoukset ovat sääntömääräisiä vuosikokouksia. Kokousohjelmassa jatketaan v.1991 alkanutta esitelmöitsijävaihtoa muiden lintuyhdistysten kanssa.

2. Julkaisutoiminta

Siipirikko julkaistaan edelleen neljä kertaa vuoden aikana. Yksi numeroista tulee olemaan tavallista näyttävämpi juhlaulkaisu. Siipirikko osallistuu edelleen lintulehtipakettiin. Maakuntalehtiin toimitetaan muuttokatsauksia ja muita lintuaiheisia kirjoituksia.

Sanni (Buteo lagopus) ja Nätti (Liperin Bosley) lintuhoitolan kynnyksellä

Kuva: Anna-Mari Hyvärinen

Ja kyllä kelpasi. Kahteen päivään en kyennyt kunnolla nousemaan pieneen navettahuoneeseen rakennetulle orrelle.

Ensiksi se mies kutsui minua Santeriksi. Mikä häpeä! Minähän olen tyttölintu, eikä se muka sitä heti nähnyt. Sitten kun minun siipiäni venyteltiin ja vatkattiin (sanoivat mittaamiseksi), selvisi jostakin kirjasta, että olen tyttö. Tietenkin olen tyttö! Joten sitten minua alettiin kutsua Sandraksi, tutummin Sanniksi.

No, en minä pahasti loukkaantunut, se kana korvasi paljon...

Aika meinasi käydä pitkäksi siellä navetassa, kun liikkumatilaa ei ollut isommalti. Välillä sain käydä haastelemassa ilmaa ulkosalla, mutta melkein aina satoi.

Totta se Nätti puhui, että minun pitää vahvistua ennen kuin lähdän muuttomatkalle. En olisi varmaan jaksanut lennellä Kuopiota kauemmaksi, olisi kai pitänyt etsiä sieltä tuttavita. Vaikka olisihan siinä kaupungissa ainakin syötävää ollut - torilla on mukavan kokoisia puluja...

Koska selvisi, että olen Sandra enkä Santeri, sain korunkin. Sellaisen metallisen renkaan toiseen jalkaani. Jotakin koukeroita siinä on, mutta niitä minä en ymmärrä.

3. Lintuasema

Höytiäisen kanavan suiston lintuaseman toiminnassa säilytetään edellisvuosien hyvä taso. PKLTY:n mikroa käytetään edelleen rengastusten talletukseen asemalla. Uutena toimintana aloitetaan vesilintujen rengastus. Lisäksi järjestetään yhdessä OK:n kanssa viikonloppuleiri.

4. Koulutus ja näyttelyt

Vapaa- ja kansalaisopistoilla järjestetään lintuharrastuskursseja. Lintuasemalla koulutetaan uusia asemarengastajia. Joensuun seudun Luonnonystävien kanssa järjestetään syksyllä lähinnä lapsille ja nuorille tarkoitettu perhetapahtuma.

5. Kirjastot

Kaupunginkirjaston kerhohuoneessa säilytetään edelleen uusimmat lintulehdet. Vanhemmat numerot samoin kuin muu kirjallisuus on sijoitettu Biologian laitoksen kirjastoon, jossa siihen voi tutustua.

6. Arkistot

PKLTY:n jäsenet ylläpitävät edelleen rengastus-, petolintu- ja kesähavaintolaji- sekä harvinaisuushavaintojen (ARK) arkistoa.

7. Havainnointi

Yhteishavainnointipäivä järjestetään ainakin keväällä. Osallistutaan LYL:n ja muihin valtakunnallisiin projekteihin.

TALOUSARVIO VUODELLE 1992

1. VARSINAINEN TOIMINTA

1.1. Jäsenlehti

Tuotot			
	Lintulehtipaketti	2700,-	
	Vanhat lehdet ja tilaukset	500,-	-3200,-

Kulut			
	Painatus	10000,-	
	Toimituskulut ja palkkiot	1000,-	
	Postitus	3500,-	-14500,-
		-----	-11200,-

1.2. Lintuasematoiminta

Tuotot			
	Avustukset	1000,-	1000,-

Kulut			
	Vakuutukset	400,-	
	Käyttökulut	600,-	
	Kiinteistö ja korjaus	500,-	
	Ornitologiset välineet	1000,-	
	Päivärahat		
	- vastaava rengastaja 1.5.-		
	30.10. (90 vrk a'30,-)	2700,-	-5200,-
		-----	-4200,-

1.3. Retkitoiminta

Kulut		600,-	-600,-	-600,-

1.4. Linnuston suojele

Tuotot				
	Talviruokinta	6000,-	6000,-	

Kulut		2000,-	-2000,-	4000,-

1.5. Muu toiminta

Kulut			
	Toimistokulut	500,-	
	LYL-jäsenmaksut	2200,-	-2700,-
		-----	-2700,-

2. VARAINHANKINTA

Tuotot

	Jäsenmaksut	6500,-	
	Myyntituotot	2000,-	
	Joensuun kaupungin nuorisoavustus	3500,-	
	Korot	500,-	12500,-

Kulut

	Jäsenrekisteri ja jäsenmaksuperintä	1800,-	-1000,-	11500,-

Tuotot yhteensä 22700,-

Kulut yhteensä 26800,-

PKLTY:n SÄÄNNÖT

Yhdistyksen sääntöjä ei ole uudessa muodossaan julkaistu Siipirikossa. Yhdistyksen vuosikokouksissa käyneille ne on toki tulleet tutuksi.

Yleisiä säännöksiä

1

Yhdistyksen nimi on Pohjois-Karjalan Lintutieteellinen Yhdistys r.y. ja sen kotipaikka on Joensuun kaupunki. Yhdistyksen toiminta-alue on Pohjois-Karjala. Tarvittaessa yhdistys voi perustaa rekisteröityjä tai rekisteröimättömiä alaosastoja Pohjois-Karjalan keskuksiin.

2

Yhdistyksen tarkoitus on herättää ja ylläpitää lintuihin kohdittavaa harrastusta, tutkimusta sekä lintujen ja muun luonnon suojelua. Tarkoituksensa yhdistys pyrkii saavuttamaan harjoittamalla kokous-, esitelmä-, retkeily- ja julkaisutoimintaa. Toimintansa ylläpitämiseksi yhdistys hankkii varoja järjestämällä näyttelyitä, esitelmätilaisuuksia, luonnontutkimukseen opastavia retkiä ja julkaisemalla kirjoituksia lehdistössä. Lisäksi yhdistys voi myydä luonnonsuojelua edistäviä tarvikkeita, kuten lintulautoja ja linnunpönttöjä sekä ottaa vastaan lahjoituksia.

Jäsenyys

3

Yhdistyksen varsinaiseksi jäseneksi pääsee Pohjois-Karjalassa asuva lintujen harrastaja, jonka yhdistyksen kokous jäseneksi hyväksyy. Varsinaiseksi jäseneksi voidaan ottaa muukin henkilö tai oikeuskelpoinen yhteisö, jos sellaisen jäsenyys harkitaan yhdistyksen kannalta aiheelliseksi. Yhdistyksen kannattajajäseneksi voidaan hyväksyä yhdistyksen kokouksen päätöksellä sen tarkoitusperiä kannattava henkilö tai oikeuskelpoinen yhteisö. Yhdistyksen kokous voi hallituksen esityksestä kutsua kunniajäseneksi henkilön, jonka ansiot yhdistyksen tukemiseksi tai edistämiseksi harkitaan huomattaviksi ja joka tällaiseen kutsuun suostuu. Kunniajäsenen saavuttamat jäsenoikeudet säilyvät. Jos jäsen toimii yhdistyksen tarkoituksia vastaan, voi yhdistyksen kokous hallituksen esityksestä erottaa hänet yhdistyksestä.

Jäsenmaksut

4

Yhdistyksen varsinaisen jäsenen ja kannattajajäsenen jäsenmaksusta päätetään yhdistyksen syyskokouksessa. Kunniajäsen ei maksa jäsenmaksua. Jäsen, joka kehotuksista huolimatta ei ole maksanut vuoden jäsenmaksuaan, katsotaan hallituksen päätöksellä erotetuksi yhdistyksestä.

Hallitus

5

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, johon kuuluvat vuodeksi kerrallaan valitut puheenjohta-

ja ja seitsemän varsinaista jäsentä. Hallitus valitaan yhdistyksen syyskokouksessa. Hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan, sihteerin, rahastonhoitajan ja muut tarpeelliset virkailijat.

6

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan, hänen ollessaan estynyt varapuheenjohtajan, kutsusta tarvittaessa tai jos vähintään kolme jäsentä haluaa. Hallitus on päätösvaltainen puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan sekä kolmen jäsenen ollessa läsnä. Päätökset tehdään yksinkertaisella äänen enemmistöllä. Äänen mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan kannattama mielipide.

Nimenkirjoitus

7

Yhdistyksen nimen kirjoittavat hallituksen puheenjohtaja, sihteeri ja rahastonhoitaja kukin yksin tai kaksi hallituksen keskuudestaan valitsemaa varsinaista jäsentä yhdessä.

Tilit

8

Yhdistyksen tilit päätetään kalenterivuositain. Tilinpäätös ja vuosikertomus on annettava tilintarkastajille viimeistään kaksi viikkoa ennen yhdistyksen kevätkokousta. Tilintarkastajien tulee antaa kirjallinen lausunto hallitukselle viikon kuluessa tilien vastaanottamisesta.

Kokoukset

9

Yhdistyksen kokouksia pidetään, milloin kokous tai hallitus katsoo ne tarpeellisiksi tai milloin vähintään 1/10 jäsenistä sitä puheenjohtajalta kirjallisesti pyytää. Kokous on päätösvaltainen, jos se on sääntöjen mukaisesti kokoonkutsuttu. Äänestyksissä, jotka ovat välittömät, on jokaisella äänivaltaisella jäsenellä yksi ääni. Päätöksiä tehtäessä ratkaisee yksinkertainen äänenenemmistö, mikäli näissä säännöissä ei toisin määrätä. Äänen sattuessa tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni paitsi vaaleissa, joissa ratkaisee arpa. Yhdistyksen jäsenet kutsutaan koolle kullekin jäsenelle toimitettavalla kirjallisella kutsulla tai paikallisessa sanomalehdessä julkaistavalla ilmoituksella viimeistään seitsemän päivää ennen kokousta kokouspäivää lukuunottamatta.

10

Yhdistyksen syyskokouksessa, joka pidetään loka-marraskuussa, on muiden asioiden ohella

- vahvistettava toimintasuunnitelma, jäsenmaksujen suuruus sekä tulo- ja menoarvio seuraavaa toimikautta varten,
- valittava yhdistyksen hallituksen puheenjohtaja ja jäsenet sekä kaksi tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa.

10 a

Yhdistyksen kevätkokouksessa, joka pidetään maaliskuussa, on muiden asioiden ohella

- esitettävä vuosikertomus kuluneelta toimikaudelta, tilinpäätös ja tilintarkastajien lausunto,
- päätettävä tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle.

11

Yhdistyksen sääntöihin ehdotetut muutokset ja lisäykset hyväksytään, jos vähintään 3/4 äänestyksessä annetuista äänistä kannattaa tehtyä ehdotusta kahdessa vähintään kahden viikon väliajoin pidetyssä peräkkäisessä kokouksessa.

Erinäisiä säännöksiä

12

Päätös yhdistyksen purkamisesta on tehtävä kahdessa peräkkäisessä vähintään kuukauden väliajoin pidettävässä kokouksessa, jolloin ehdotuksen on kummassakin kokouksessa saavutettava 3/4 annetuista äänistä tullakseen hyväksytyksi.

13

Jos yhdistys purkautuu, luovutetaan sen varat, kun velat on maksettu, yhdistyksen toimintaa lähellä olevaan tarkoitukseen viimeisen kokouksen päätöksen mukaisesti.

14

Muissa suhteissa noudatetaan aatteellisia yhdistyksiä koskevaa lainsäädäntöä.

Nämä säännöt on hyväksytty Pohjois-Karjalan Lintutieteellisen Yhdistyksen kokouksessa 30.11.1977 ja vahvistettu seuraavassa kokouksessa 18.1.1978.